

Síðsøga

Óli Jacobsen

HARÐAR LAGNUR: ANDREAS PETUR OG GENTAN DOYÐU ÁR UM ÁR

Lagnurnar kundu vera harðar. Hetta merktu tey bæði í Pállstovu og Guttastovu

3. partur

Mamma mín, Dagmar, var dóttir Jóhannu Mariu og Jóan Símun Hansen, sum var bóndi í Pállstovu.

Har vóru nógv børn, og umstøðurnar gjørdur, at mamma vaks upp í Inni í Syðrugøtu hjá abba sínum, Hans David í Guttastovu. Hann var pápi ommu í Pállstovu.

Mammu dámdi væl at fara til Gøtu at ferðast og eg fór ofta saman við henni. Hon var uppvaksin í Syðrugøtu, so tað var mest har vit fóru.

Mamma vaks upp saman við mammu-beiggjanum Grækari, sum var abbi ein sera kendan gøtumann, Haldgrim Gregersen, formaður í GÍ í mong ár.

Onnur systkin hjá teimum vóru Hansina, sum var gift við Jóan Paula á Skansa og Andreas Petur, sum giftist við Eliu í Bartalstovu.

Guttastova er eitt av teimum gomlu festunum í Syðrugøtu. Søgan gongur heilt aftur til 1600 tali, tá ið Húsgarðfestið varð býtt sundur. Í dag er tað dóttir Haldgrim, Jónvá, sum hevur festið.

Grækari slapp tíðliga at royna seg í bóndayrkinum. Tá ið hann var 12 ára gamal, bleiv pápi hansara blindur, og tá fekk hann ábyrgdina av uttandura arbeiðinum á garðinum. Pápin, Hans David, gjørdist 94 ára gamal. Hóast blindur spann hann alla ullina á garðinum til ellisár.

Grækari var virkin maður. Hann fór hvørt summar í mong ár inn í Skálabotn við hesti og vogni at koyra torv fyri tey, sum høvdu torvheiðar millum Skálabotn og Funningsbotn.

Torvið varð fyllt í sekkir og koyrt til lend- ingina í Skálabotni, haðani tað varð ført til Skipanesar við báti og síðan fingið til Gøtu.

Kona Grækari var Elia, ættað úr Norðragøtu. Tey bæði vóru systkinabørn.

Harðar lagnur

Tey í Guttastovu vóru 12 systkin, 3 av teimum doyðu smá. Tveir synir doyðu í besta aldri. Hans David doyði av tuberkulum bara 24 ára gamal.

Andreas Petur var bara 26 ára gamal, tá ið hann doyði í eini bátavanlukku á Gøtuvík 14. februar 1944, tá ið tveir aðrir syðrugøtumenn eisini doyðu.

Henda vanlukka var ikki minni syrgilig av, at árið frammanundan var genta hansara Frida, dóttir Jákup Andreas á Mýruni í Syðrugøtu,

Johanna Maria og Jóan Símun í Pállstovu

Grækari í Guttastovu við hestavogninum

deyð av tuberkulum. Andreas Petur hevði hetta summarið verið í Íslandi og hevði bílagt ringar til tey bæði. Ein fuglfirðingur skuldi taka ringarnar heim við. Men tá ið ringarnir komu heim var Frida deyð. Líkið av Andreas Petur kom ikki aftur, men hansara navn er á gravsteininum hjá Fridu í kirkjugarðinum í Gøtu.

Doyði eftir at vera komin til Gøtu at giftast

Tað var eisini so syrgiligt hjá Georg, mammu-beiggja. Hann var forlovaður við Katrinu úr Hovi, sum longu átti eina systir Norðragøtu, Ragnhild hjá Jóan Símun hjá Ísaki.

Húsini hjá Georg vóru liðug. Tann, sum skrivar hetta, eru ættaður úr Norðragøtu og minnst enn hvussu prýðilig hesi hús vóru, eisini innan. Tað var enntá málari komin úr Havn, Kisan Guttesen, at mála húsini.

Tey skuldu giftast, og Katrina var komin norður til tað sama. Fyrst skuldi gerast til. Katrina hevði seymimaskinu við. Her skuldi alt seymast, sum hoyrði til eini nýggja hús.

Men komin norður verður gentan sjúk av tyfus og doyir. Hetta tók Georg so fast, at hann giftist ongantíð.

Hetta er í hvussu er hent áðrenn 1935, tí beiggja mín og sonur Hans David, mammu-

beiggja, fingi báðir navnið Kjartan eftir Katrinu. Teir vóru føddir í 1935, so hetta hevur helst verið beint áðrenn.

Tað vóru fleiri, sum gjørdust sjúk. Øll óttaðust sjálvsagt smittuvandan. Men omma var eitt gott fólk. Hon vildi hjálpa, og tað gjørdi hon við at bera teimum mat, sum hon setti á trappusteinin fyri at sleppa undan smittu.

Hans David slerdi út

Ein syrgilig hending var tá ið Hans David, mammubeiggja, slerdi út av Trónði í Gøtu 13. mars 1948 á Røstbankanum í Barentshavinum.

Um hesa hending greiddi skiparan Richard Jacobsen frá:

»Vit høvdu júst hálað, og tað var væl av fiski í trolinum. Tann fyrsti posin var tikin, og teir snodlaðu upp í annan posan. Men av tí, at tað var so stór alda, stóð so nógv á snodlaranum, at tørneið fór av spælkoppinum, og alt netið fór út aftur. Hans David hevur verið ov nær netinum. Hann slongdist langt upp í lu leysur av netinum, og vit sóu hann ikki aftur. Vit høvdu ongan ljóskastara, og tað var kola myrk nátt.

Tá slíkt hendir, kunnu øll fata, hvussu hýrurin er umborð á einum skipi, tá ein arbeiðsfelagi verður ryktur burtur á slíkan hátt.

Hans David var í bestu árum. Hann var 42 ára gamal, og hann var av raskastu monnum umborð.»

Eftir sat Petrina, ættað úr Frammistovu við fyra børnum, Sólrún, Steingrim, Kjartan og Jógvan.

Steingrim og Jógvan eru deyðir. Inni hjá Petrinu búði eisini systir hennara, Katrina, við soninum Jonhard. Hann gjørdist sjúkur og doyði í góðum árum.

So merkiligt kann tað vera. Tað gingu bert fáir mánaðir millum, at skúlafelagarnir Jógvan hjá Hans David, Petur hjá Benna, Óla Jákup á Skansa og Torgerð í Frammistovu eru deyð í ár. Tey vóru øll ættarfólk hjá mær. Øll vóru í góðum árum, fødd í 1942, og øll mistu pápan sum børn.

Brekað systkin

Tvey av systkjunum hjá mammu vóru líkamliga brekað og kravdu nógv umsorgan.

Hans Elias kom kortini sum fráleið at klára seg væl. Hann arbeiddi í handlinum hjá Tummas Jakku, stóra keypmanninum, sum tá var í Norðragøtu. Hann hevði bókhaldið. Men seinni gjørdist hann meira sálarliga sjúkur og